

Personuppgiftspolicy

Vi vill informera dig om vår policy som beskriver hur vi behandlar personuppgifter och cookies.

STÄNG

LÄS MER

KULTURTorsdag 30 augusti 2018 **BERÄTTANDE SOM BERÖR****KARIN OLSSON**
Nu vågar Jimmie Åkesson säga precis vad han tycker

LOGGA IN

LITTERATUR KONST MUSIK SCEN UNG KULTUR FILM & TV IDÉ SKRIBENTER PODCAST

Annonser

Ett äktenskap rymmer inte två genier

Publicerad 30 aug 2018 kl 05.51

Lena Einhorn.

Foto: AGNETA ÅKESSON / NOK

”Geniet från Breslau” är en berättelse om ett äktenskap, men också om Europas väg till undergången. Annina Rabe läser en roman som lever kvar länge.

Dela artikel

Detta är en kulturartikel, där skribenter kan uttrycka personliga åsikter och göra bedömningar av konstnärliga verk.

Om våra annonser

MEST SETT

Står patriarkatet pall efter Metoo?

Kultur-Expressen: Kajsa Ekis Ekman och Anna Hellgren om kvinnokampen

KULTUR
Kultur-Expressen: Räddar eller hotar klicken litteraturkritiken?**KULTUR**
Vad tyckte du om boken "Omgiven av idioter"?

Annonser

Annonser

Om våra annonser

SENASTE NYTT

KULTUR 08.57
Jimmies vikingarock är kärlek och provokation**KULTUR** 05.51
Ett äktenskap rymmer inte två genier**KARIN OLSSON** I går 13.11
Nu vågar Jimmie Åkesson säga precis vad han tycker**KULTUR** I går 07.00
Avancerat framtidssex i ny svensk roman**BÖCKER** I går 06.00
Robotlik politikerprosa i Per Schlingmanns nya**KULTUR** I går 06.00
Vem av oss skulle SD kasta ut först?

Annonser

Annon

ARKIVEXPERTEN ANNONS

Knepet: Så skyddar du dina värdesaker mot brand och stöld

EXTERN LÄNK "Då hamnar inte dina viktiga dokument i orätta händer"

[Om våra annonser](#)

LITTERATUR | RECENSION. Någon gång läste jag en intervju med skådespelaren **Sam Shephard**. Han sa, apropå sitt mytomspunna förhållande med **Patti Smith**, någonting om att den kreativa pargemenskapen mellan två genier till stora delar är en konstruerad och omhulad fantasi.

Jag kommer att tänka på det när jag läser **Lena Einhorn**s nya roman om forskarparet **Fritz Haber** och **Clara Immerwahr**, tyska kemister runt förra sekelskiftet. Det är han som lockar med kreativ gemenskap. Clara tvekar i det längsta, eftersom hon vet att hennes dyrt vunna yrkesliv kommer att riskeras om hon ingår äktenskap. Hon har fått kämpa hårt för sin karriär i en tid när kvinnor inte tilläts högre studier. Men ändå, tanken! Två begåvningar tillsammans, med samma hängivenhet. Dessutom i en tidsanda som andas framsteg och utveckling.

Nobelpris

Äktenskapet blir en katastrof. Precis som Clara befarat tvingas hon ge upp sin forskning för att serva sin alltmer framgångsrusige make. Den optimistiska tidseran avbryts abrupt av första världskrigets utbrott. Men framför allt åser Clara hur hennes mans forskning tar sig alltmer avskyvärda former. Nobelpristagaren Fritz Haber är i historien känd som pionjär inom kemisk krigföring och utvecklade en mängd giftgaser, till exempel Zyklon B som användes av nazisterna. Hans hustru motsatte sig hela tiden starkt makens inriktning.

"Geniet från Breslau" handlar om detta äktenskap, men det är en berättelse som omfattar mycket mer. Vetenskapens roll under en avgörande period i Europas historia, kvinnans kamp för att ta sig in i de manliga rummen, och inte minst de antisemitiska stämningar som pyr och driver Fritz Haber att konvertera och förgäves försöka sopa sin judiska bakgrund under mattan.

LÄS MER – Sven Olov Karlsson: Lena Einhorn får läsaren att tycka om sina karaktärer

Europas undergång

Einhorn's roman är en storslagen dokumentärroman, berättad med fiktionens narrativ. Hennes känsla för dramaturgi är känd sedan hennes tidigare böcker, och de över 500 sidorna är oupphörligt engagerande. Till och med de ibland ganska detaljerade beskrivningarna av kemiska processer slukar jag med oväntad iver. En av Lena Einhorn's styrkor är hur hon hela tiden lyckas förbinda de stora skeendena med det högst nära. Boken innehåller till exempel i några sidospår skildringar av innerlig vänskap, som jag återkommer till långt efter avslutad läsning.

Annon

[Om våra annonser](#)

Vad driver den från början idealistiske Fritz Haber att viga sin yrkesbana åt fruktansvärda vapen? Något entydigt svar finns förstås inte. Även om Einhorn smyger in tolkningsmöjligheter förblir Fritz till stora delar en gåta. Vi följer bara hans framfart; står bredvid hans förtvivlade hustru och ser hur han likt en svettig duracellkanin driver sin forskning rakt mot det som skall bli Europas undergång.

LÄS MER – Annina Rabe: På vandring i Elena Ferrantes nedgånna Neapel

ROMAN

Lena Einhorn

Geniet från Breslau

Natur och Kultur, 522 s.

KULTUR 28 aug

En historia om nationell exceptionalism

BÖCKER 28 aug

En fulländad poesidebut om mödrar och döttrar

LEVA & BO 27 aug

Jannes vädjan: Hjälp mig lösa mysteriet med försvunna tavlan på mamma

SCEN 27 aug

Det här är teater i dess renaste form

BLOGG

THOMAS MATTSSON

Ulf Kristersson borde ta tydligare avstånd från Hanif Bali

Har du ett nyhetstips?
Så kontaktar du Expressen